

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Заместник-министър на земеделието и храните

ДО
МИНИСТЪРА НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ
ДЕСИСЛАВА ТАНЕВА

ДОКЛАД

Д-Р ЦВЕТАН ДИМИТРОВ – ЗАМЕСТНИК-МИНИСТЪР НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ

Относно: Проект на Наредба за търговия на овощен посадъчен материал и овощни растения, предназначени за производство на плодове на пазара на Европейския съюз

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО МИНИСТЪР,

На основание чл. 16, ал. 1 от Правилата за изготвяне и съгласуване на проекти на актове в системата на Министерството на земеделието и храните, внасям за одобряване проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 3 от 2010 г. за търговия на овощен посадъчен материал и овощни растения, предназначени за производство на плодове на пазара на Европейския съюз.

С действащата Наредба № 3 от 2010 г. за търговия на овощен посадъчен материал и овощни растения, предназначени за производство на плодове на пазара на Европейския съюз; категориите овощен посадъчен материал и овощни растения; контролът на овощния посадъчен материал и овощните растения от официалните органи с цел сертификация и контролът на САС (стандартния) материал; изискванията за пространствена изолация, автентичност, сортова чистота, качество и здравно състояние на овощния материал; изискванията към производителите и търговците на овощен посадъчен материал и овощни растения; условията, при които

овощният материал се предлага на пазара; вносът на овощен материал от трети страни; контролът на предлагания на пазара овощен материал.

Наредба № 3 транспонира изискванията на Директива 2008/90/ЕО на Съвета от 29 септември 2008 г. относно предлагането на пазара на посадъчен материал от овощни растения и на овощни растения, предназначени за производството на плодове (ОВ, L 267/8 от 08.10.2008).

През 2015 година са приети Директива за изпълнение 2014/96/ЕС на Комисията от 15 октомври 2014 г. относно изискванията за етикетирането, запечатването и опаковането на посадъчен материал от овощни растения, предназначени за производството на плодове, попадащи в обхвата на Директива 2008/90/ЕО – считано от 1 януари 2017 г.; Директива за изпълнение 2014/97/ЕС на Комисията от 15 октомври 2014 г. за прилагане на Директива 2008/90/ЕО на Съвета по отношение на регистрацията на доставчиците и на сортовете, както и общ списък на сортовете; Директива за изпълнение 2014/98/ЕС на Комисията от 15 октомври 2014 г. за прилагане на Директива 2008/90/ЕО на съвета по отношение на специфичните изисквания за родовете и видовете овощни растения, посочени в Приложение I към нея, специфичните изисквания, които да бъдат изпълнени от доставчиците, както и подробни правила относно официалните инспекции. За въвеждането на тези директиви е изготвен проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 3 от 2010 г. за търговия на овощен посадъчен материал и овощни растения, предназначени за производство на плодове на пазара на Европейския съюз. С изменението на наредбата ще се изпълни и мярка № 47, заложена в Плана за действие за 2016 година.

Няма да е необходим финансов ресурс за прилагането на проекта на наредба.

Проектът не предвижда разходването на допълнителни средства от бюджета на Министерство на земеделието и храните.

Проектът съдържа разпоредби, транспониращи актове на Европейския съюз, поради което са приложени таблици на съответствието с правото на Европейския съюз.

Проектът на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 3 от 2010 г. за търговия на овощен посадъчен материал и овощни растения, предназначени за производство на плодове на пазара на Европейския съюз е съгласуван в съответствие с разпоредбите на чл. 16 от Правилата за изготвяне и съгласуване на проекти на актове в системата на Министерството на земеделието и храните. Направените целесъобразни бележки и предложения са отразени.

При изготвянето на проекта са спазени изискванията на чл. 26, ал. 2 от Закона за нормативните актове.

Съгласно чл. 26, ал. 2 от Закона за нормативните актове, проектът на наредба и докладът до министъра на земеделието и храните са публикувани на интернет страницата на Министерството на земеделието и храните.

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО МИНИСТЪР,

Във връзка с гореизложеното и на основание чл. 29, ал. 6, т. 5 от Закона за посевния и посадъчния материал, предлагам да одобрите предложението за проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 3 от 2010 г. за търговия на овощен посадъчен материал и овощни растения, предназначени за производство на плодове на пазара на Европейския съюз.

С уважение,

Д-р Цветан Димитров
Заместник-министър

НАРЕДБА
ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАРЕДБА № 3 ОТ 25 ФЕВРУАРИ 2010 Г.
ЗА ТЪРГОВИЯ НА ОВОЩЕН ПОСАДЪЧЕН МАТЕРИАЛ И ОВОЩНИ
РАСТЕНИЯ, ПРЕДНАЗНАЧЕНИ ЗА ПРОИЗВОДСТВО НА ПЛОДОВЕ НА
ПАЗАРА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

(ДВ, бр. 20 от 2010 г.)

§1. В чл. 1:

1. В ал. 2 думата „приложението“ се заменя с „Приложение № 1“;

2. Алинея 4 се изменя:

„(4) (В сила от 30.09.2012 г.) Наредбата се прилага, като е съобразена с фитосанитарните изисквания, установени с Наредба № 8 от 2015 г. за фитосанитарния контрол (обн., ДВ, бр. 19 от 2015 г.).“

§2. В чл. 4 се създава алинея 6:

„(6) (В сила от 01.01.2017 г.) Посадъчен материал, който отговаря на изискванията за дадена категория, не се смесва с посадъчен материал от друга категория.“

§3. Създават се чл. 4а - 4п:

„**Чл. 4а.** (В сила от 01.01.2017 г.) (1) Посадъчният материал, различен от майчини растения и от подложки, които не принадлежат към даден сорт, при поискване подлежи на официално сертифициране като предбазов материал, ако отговаря на следните изисквания:

а) размножен е директно от майчино растение в съответствие с чл. 4ж;

б) съответства на описанието на своя сорт съгласно чл. 4д;

в) съхранява се съгласно чл. 4е;

г) изпълнява фитосанитарните изисквания по чл. 5б;

д) когато, съгласно чл. 4е, ал 5, Европейската комисия е разрешила дерогация за отглеждане на предбазови майчини растения и предбазов материал на полето при небезопасност от насекоми, почвата отговаря на изискванията на чл. 7а;

е) изпълнява изискванията на чл. 7, ал. 5 относно дефектите.

(2) Майчино растение по ал. 1, буква а), е прието в съответствие с чл. 4в или е получено чрез вегетативно размножаване или микроразмножаване съгласно чл. 4ж.

(3) Когато дадено предбазово майчино растение или предбазов материал не отговаря на изискванията на чл. 4д, чл. 4е, чл. 5а, чл. 5б, чл. 7, ал. 5 и чл. 7а, производителят го отстранява от близостта на други предбазови майчини растения и

предбазов материал. Отстраненото майчино растение може да се използва като базов, сертифициран или САС материал, при условие че отговаря на изискванията на тази наредба относно съответните категории.

(4) Производителят може да предприеме мерки, за да гарантира, че майчиното растение по ал. 3 отговаря на изискванията. В този случай майчиното растение не се отстранява от близостта на други предбазови майчини растения и предбазов материал.

Чл. 4б. (В сила от 01.01.2017 г.) (1) Подложка, която не принадлежи към даден сорт, при поискване подлежи на официално сертифициране като предбазов материал, ако е пряко размножена с вегетативно или полово размножаване от майчино растение; при полово размножаване опрашващите дървета (опрашители) са пряко произведени чрез вегетативно размножаване от майчино растение, съответства на описанието на своя вид и отговаря на изискванията на чл. 4а, ал. 1, б. „в“ – „е“.

(2) Майчиното растение по ал. 1 е прието в съответствие с чл. 4г или е получено чрез вегетативно размножаване или микроразмножаване съгласно чл. 4ж.

(3) Когато дадена подложка, която е предбазово майчино растение или предбазов материал, не отговаря на изискванията на чл. 4е, чл. 5а, чл. 5б, чл. 7, ал. 5 и чл. 7а, производителят я отстранява от близостта на други предбазови майчини растения и предбазов материал. Отстранената подложка може да се използва като базов, сертифициран или САС материал, при условие че отговаря на изискванията на тази наредба относно съответните категории.

(4) Производителят може да предприеме мерки, за да гарантира, че подложката по ал. 3 отговаря на изискванията. В този случай подложката не се отстранява от близостта на други предбазови майчини растения и предбазов материал.

Чл. 4в. (В сила от 01.01.2017 г.) (1) Изпълнителната агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол приема дадено растение за предбазово майчино растение, ако то отговаря на изискванията на чл. 4д, чл. 4е, чл. 5а, чл. 5б, чл. 7, ал. 5 и чл. 7а и ако съответствието му с описанието на сорта е съгласно алинеи 3, 4 и 5.

(2) Приемането по ал. 1 се извършва въз основа на официална инспекция и резултатите от изпитването, документацията и процедурите по чл. 5г.

(3) Изпълнителната агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол установява съответствието на предбазовото майчино растение с описанието на сорта му чрез наблюдение на проявата на характеристиките на сорта. Наблюдението се основава на един от следните елементи:

а) официалното описание на сортовете, регистрирани в който и да е от националните регистри, както и за сортовете с правна закрила;

б) описанието, придружаващо заявлението за сортове, които подлежат на заявление за регистрация в която и да е държава-членка, както е посочено в чл. 9 от Наредба № 7 от 2013 г. за условията и реда за сортоизпитване, признаване, вписване и отписване на сортовете растения във и от Официалната сортова листа на Република България (Обн. ДВ. бр. 97 от 2013г., изм. и доп. ДВ. бр. 34 от 2014г., изм. и доп. ДВ. бр. 48 от 2015г.);

в) описанието, придружаващо заявлението за сортове, които са предмет на заявление за правна закрила върху сортовете растения;

г) официално признатото описание, ако сортът, предмет на това описание, е регистриран в национален регистър.

(4) В случаите по ал. 3, б. „б“ и „в“ предбазовото майчино растение се приема само, когато е придружено от окончателен доклад от техническото изпитване за РХС, изготвен от ИАСАС или друг официален отговорен орган в ЕС или трета държава, който

показва, че съответният сорт е различим, хомогенен и стабилен. До регистрацията на сорта съответното майчино растение и произведеният от него материал могат да се използват само за производство на базов или сертифициран материал и не се предлагат на пазара като предбазов, базов или сертифициран материал.

(5) Когато установяването на съответствието с описанието на сорта е възможно само въз основа на характеристиките на плодното растение, наблюдението на проявите на характеристиките на сорта се извършва върху плодовете на плододаващо растение, размножено от предбазовото майчино растение. Тези плододаващи растения се съхраняват отделно от предбазовите майчини растения и предбазовия материал.

(6) Плододаващите растения по ал. 5 подлежат на визуална инспекция в най-подходящите периоди от годината, като се вземат предвид климатичните условия и условията на отглеждане на растения от съответните родове или видове.

Чл. 4г. (В сила от 01.01.2017 г.) (1) Изпълнителната агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол приема подложка, която не принадлежи към даден сорт, за предбазово майчино растение, ако тя съответства на описанието на нейния вид и ако отговаря на изискванията в чл. 4е, чл. 5а, чл. 5б, чл. 7, ал. 5 и чл. 7а. Това приемане се извършва въз основа на официална инспекция и резултатите от изпитването, документацията и процедурите, използвани от производителя съгласно чл. 5г.

Чл. 4д. (В сила от 01.01.2017 г.) Изпълнителната агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол и когато е целесъобразно – производителят – извършват редовни проверки на съответствието на предбазовите майчини растения и предбазовия материал с описанието на сорта им съгласно чл. 4в, ал. 3 и 4, както е подходящо за съответния сорт и използвания метод за размножаване. Те проверяват получените предбазови майчини растения след всяко подновяване.

Чл. 4е. (1) (В сила от 01.01.2017 г.) Производителите поддържат предбазовите майчини растения и предбазовия материал в съоръжения, определени за съответните родове или видове, които са обезопасени срещу насекоми и гарантират отсъствие на заразяване чрез въздушни вектори и други възможни източници по време на целия производствен процес.

(2) Кандидатите за предбазови майчини растения се съхраняват при условия, обезопасени срещу насекоми, и физически изолирани от предбазовите майчини растения, в съоръженията по ал. 1 до приключването на всички изпитвания относно съответствието с чл. 5а, алинеи 1-3 .

(3) Предбазовите майчини растения и предбазовият материал се съхраняват по начин, който гарантира тяхната индивидуална идентификация по време на целия производствен процес.

(4) Предбазовите майчини растения и предбазовият материал следва да се отглеждат или произвеждат изолирано от почвата, в саксии с хидропонна или стерилизирана растежна среда. Те се идентифицират посредством етикети, с цел гарантиране на тяхната проследимост.

(5) Могат да се предвидят изключения от алинеи 1-4 и да бъде дадено разрешение за производство на предбазови майчини растения и предбазов материал на полето при необезопасеност от насекоми за определени родове или видове. Този материал се идентифицира посредством етикети, с цел гарантиране на тяхната проследимост. Разрешението се дава от Европейската комисия при условие че се гарантира, че са взети необходимите мерки за предотвратяване на зараза на растенията чрез въздушни вектори, контакт с корени, кръстосано заразяване чрез машини, инструменти за присаждане и други възможни източници.

(6) Предбазовите майчини растения и предбазовият материал могат да се съхраняват чрез криоконсервация.

(7) Предбазовите майчини растения могат да се използват само за срок, изчислен въз основа на стабилността на сорта или условията на околната среда, при които се отглеждат, както и други фактори, които влияят върху стабилността на сорта.

Чл. 4ж. (В сила от 01.01.2017 г.) (1) Производителят може да размножава вегетативно или да подновява предбазовото майчино растение в съответствие с чл. 4в, ал. 1 и 2.

(2) Производителят може да размножава предбазовото майчино растение, за да произвежда предбазов материал.

(3) Вегетативното размножаване, подновяването и размножаването на предбазовите майчини растения се извършва в съответствие с протоколите, посочени в ал. 4.

(4) По отношение на размножаването, подновяването и разсаждането на предбазови майчини растения се прилагат протоколите на ЕРРО или други международно признати протоколи. Когато такива протоколи не съществуват, се прилагат съответните протоколи, установени на национално равнище. В този случай при поискване те се предоставят на другите държави-членки и на ЕК.

(5) Протоколите по ал. 4 трябва да са били тествани върху съответните родове или видове за период от време, считан за подходящ за тези родове или видове. Въпросният период от време се счита за подходящ, когато позволява потвърждаване на фенотипа на растенията по отношение на съответствието с описанието на сорта въз основа на наблюдение на производството на плодове или на вегетативното развитие на подложките.

(6) Производителят може да подновява предбазовото майчино растение само преди края на периода, посочен в чл. 4е, ал. 7.

(7) Вегетативното размножаване, подновяването и размножаването чрез микроразмножаване на предбазови майчини растения за производство на други предбазови майчини растения или предбазов материал се извършва в съответствие с протоколите, посочени в ал. 4 и 5.

Чл. 4з. (В сила от 01.01.2017 г.) (1) Посадъчният материал, различен от базовите майчини растения и от подложките, които не принадлежат към даден сорт, при поискване подлежи на официално сертифициране като базов материал, ако изпълнява изискванията на алинеи 2 и 3.

(2) Посадъчният материал по ал. 1 се размножава от базово майчино растение, което се произвежда:

а) от предбазов материал или

б) чрез вегетативно размножаване от базово майчино растение в съответствие с чл. 4к.

(3) Посадъчният материал по ал. 1 следва да отговаря на изискванията на чл. 4д, чл. 4е, ал. 7 и чл. 7, ал. 5, както и на изискванията за фитосанитарно състояние по чл. 4и, за почвата по чл. 7а, за съхранението на базови майчини растения и базов материал по чл. 4й и за разсаждане по чл. 4к.

(4) Подложка, която не принадлежи към даден сорт, при поискване подлежи на официално сертифициране като базов материал, ако съответства на описанието на своя вид, изпълнява изискванията по чл. 4е, а. 3 и 7 и допълнителните изисквания на чл. 7, ал. 5, чл. 4и, чл. 7а, чл. 4й и чл. 4к.

(5) Когато дадено базово майчино растение или базов материал вече не отговаря на изискванията на чл. 4д, чл. 4е, ал. 3 и 7, чл. 7, ал. 5, чл. 4и и чл. 7а, производителят го отстранява от близостта на други базови майчини растения и базов материал. Отстраненото майчино растение или материал може да се използва като сертифициран или САС материал, при условие че изпълнява изискванията относно съответните категории. Производителят може да не отстранява майчиното растение или материал, ако предприеме съответните мерки, за да гарантира, че то отново отговаря на изискванията.

(6) Когато подложка, която не принадлежи към даден сорт, е базово майчино растение или базов материал, който вече не изпълнява изискванията по чл. 4е, ал. 3 и 7, чл. 7, ал. 5, чл. 4и и чл. 7а, производителят я отстранява от близостта на други базови майчини растения и базов материал. Отстранената подложка може да се използва като сертифициран или САС материал, при условие че изпълнява изискванията относно съответните категории. Производителят може да не отстранява подложката, ако предприеме съответни мерки, за да гарантира, че тя отново отговаря на изискванията.

Чл. 4и. (В сила от 01.01.2017 г.) (1) Базовото майчино растение и базовият материал трябва да отговарят на изискванията на чл. 5б.

(2) Изискванията на чл. 5б, ал. 1-4 не се прилагат за базови майчини растения и базов материал по време на криоконсервация.

Чл. 4й. (В сила от 01.01.2017 г.) (1) Базовите майчини растения и базовият материал се съхраняват в полета, изолирани от потенциални източници на заразяване чрез въздушни вектори, контакт с корени, кръстосано заразяване чрез машини, инструменти за присаждане и други възможни източници.

(2) Разстоянието на изолиране на полетата по ал. 1 зависи от регионалните обстоятелства, типа посадъчен материал, наличието на вредители в съответната зона и съответните рискове, установени от отговорния официален орган въз основа на официална инспекция.

Чл. 4к. (В сила от 01.01.2017 г.) (1) Базовите майчини растения, които се произвеждат от предбазов материал съгласно чл. 4з, ал. 2, б. „а“ могат да се размножават вегетативно няколко поколения, за да се получи необходимият брой базови майчини растения. Базовите майчини растения се размножават вегетативно в съответствие или с микроразмножаване съгласно чл. 4ж. Максималният разрешен брой поколения и максималният разрешен живот на базовите майчини растения се посочва в Приложение № ПХ за съответните родове или видове.

(2) Когато са разрешени няколко на брой поколения от базови майчини растения, всяко поколение, различно от първото, може да се получава от предходното поколение.

(3) Посадъчният материал от различни поколения се съхранява поотделно.

Чл. 4л. (В сила от 01.01.2017 г.) (1) Посадъчен материал, различен от майчини растения и овощни растения, при поискване се сертифицира официално като сертифициран материал, ако изпълнява изискванията на алинеи 1 и 2.

(2) Посадъчният материал и овощните растения се размножават от сертифицирано майчино растение, което:

а) се произвежда от предбазов материал или

б) се произвежда от базов материал

(3) Сертифицираният посадъчен материал и овощни растения трябва да отговарят на изискванията на чл. 4д, чл. 4е, ал. 7, чл. 4м, чл. 7, ал. 5 и чл. 7а.

(4) Сертифицираният посадъчен материал и овощни растения трябва да отговарят на изискванията на чл. 7а по отношение на почвата.

(5) Подложка, която не принадлежи към даден сорт, при поискване подлежи на официално сертифициране като сертифициран материал, ако съответства на описанието на своя вид, отговаря на изискванията на чл. 4е, ал. 7, чл. 4м, чл. 7, ал. 5, чл. 7а.

(6) Когато дадено сертифицирано майчино растение или сертифициран материал вече не изпълнява изискванията на чл. 4д, чл. 4е, ал. 7, чл. 4м, чл. 7, ал. 5 и чл. 7а, доставчикът го отстранява от близостта на други сертифицирани майчини растения и сертифициран материал. Отстраненото майчино растение или материал може да се използва като САС материал, при условие че изпълнява изискванията на чл. 4н – 4п, чл. 5в и чл. 7, ал. 6. Производителят може да не отстранява сертифицираното майчино растение или материал, ако предприеме съответни мерки, за да гарантира, че те отново отговарят на изискванията.

(7) Когато подложка, която не принадлежи към даден сорт, е сертифицирано майчино растение или сертифициран материал, който вече не изпълнява изискванията на чл. 4е, ал. 7, чл. 4м, чл. 7, ал. 5 и чл. 7а, доставчикът я отстранява от близостта на други сертифицирани майчини растения и сертифициран материал. Отстраненото майчино растение или материал може да се използва като САС материал, при условие че изпълнява изискванията на чл. 4н – 4п, чл. 5в и чл. 7, ал. 6. Производителят може да не отстранява подложката, ако предприеме съответни мерки, за да гарантира, че тя отново отговаря на изискванията.

Чл. 4м. (В сила от 01.01.2017 г.) (1) Сертифицираното майчино растение и сертифицираният материал трябва да отговарят на изискванията на чл. 5б.

(2) Изискванията на чл. 5б, ал. 1-4 не се прилагат за базови майчини растения и базов материал по време на криоконсервация.

Чл. 4н. (В сила от 01.01.2017 г.) (1) САС материалът, различен от подложки, които не принадлежат към даден сорт, може да бъде предлаган на пазара само, ако е установено чрез проверка от производителя, че отговаря на следните изисквания:

1. размножава се от идентифициран източник на материал, документиран от доставчика;
2. съответства на описанието на сорта съгласно чл. 4п;
3. изпълнява фитосанитарните изисквания съгласно чл. 5в;
4. изпълнява изискванията на чл. 7, ал. 6 относно дефекти.

(2) Ако САС материалът вече не отговаря на изискванията на ал. 1, производителят:

1. отстранява посочения материал от близостта на всеки друг САС материал;
- или
2. взема съответни мерки да гарантира, че посоченият материал отново отговаря на изискванията.

Чл. 4о. (В сила от 01.01.2017 г.) (1) При подложки, които не принадлежат към даден сорт, САС материалът отговаря на следните изисквания, установени чрез проверка от производителя:

1. съответства на описанието на своя вид;
2. изпълнява фитосанитарните изисквания на чл. 5в;
3. изпълнява изискванията на чл. 7, ал. 6 относно дефекти.

(2) Ако САС материалът вече не отговаря на изискванията на ал. 1, производителят:

1. отстранява посочения материал от близостта на всеки друг САС материал; или
2. взема съответни мерки да гарантира, че посоченият материал отново отговаря на изискванията.

Чл. 4п. (В сила от 01.01.2017 г.) (1) Съответствието на САС материала с описанието на сорта му се установява чрез наблюдение на проявата на характеристиките на сорта. Наблюдението се основава на един от следните елементи:

1. официалното описание на регистрирани сортове и за сортовете с правна закрила, или

2. описанието, придружаващо заявлението за сортове, които подлежат на заявление за регистрация съгласно чл. 19 на Наредба № 7 от 2013 г.;

3. описанието, придружаващо заявлението за правна закрила на сортовете;

4. официално признатото описание на даден сорт съгласно чл. 10, ал. 3, т. 3 и ал.

4.

(2) Съответствието на САС материала с описанието на сорта му се потвърждава редовно чрез наблюдение на проявата на характеристиките на сорта в съответния САС материал.“

§4. Създават се чл. 5а – 5г:

„**Чл. 5а.** (В сила от 01.01.2017 г.) (1) Изпълнителната агенция по сортоизпитване, апробация и контрол, а когато е целесъобразно и производителят, осъществява визуална инспекция по отношение на кандидатите за предбазови майчини растения в съоръженията или полетата с цел да се установи, че са свободни от вредителите по Приложение № IV и Приложение № V за съответния род или вид..

(2) Когато възникне съмнение за наличие на вредителите по Приложение № IV ИАСАС, а когато е целесъобразно и производителят, взема проба с цел изпитване на кандидата за майчино растение.

(3) По отношение на установяване наличието на вредители по Приложение № V, вземането на проби и изпитването се извършват в най-подходящия период от годината, като се вземат предвид климатичните условия и условията на отглеждане на растението и биологията на вредителите по него. Вземането на проби и изпитването се извършват също и по всяко време на годината при съмнения относно наличието на тези вредители.

(4) По отношение на вземането на проби и изпитването съгласно алинеи 2 и 3 се прилагат протоколите на Европейската и средиземноморска организация за растителна защита (ЕРРО) или други международно признати протоколи. Когато такива протоколи не съществуват, ИАСАС прилага съответните протоколи, установени на национално равнище, които предоставя на други държави-членки или ЕК при поискване.

(5) Изпълнителната агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол, респективно производителят, изпраща пробите по алинеи 2 и 3 в официално одобрени лаборатории. Изпитването за вируси, вироиди, вирусоподобни болести и фитоплазми на кандидатите за предбазови майчини растения се извършва чрез биологично индексирание на индикаторни растения. Могат да се прилагат и други методи, ако те водят до също толкова надеждни резултати, колкото биологичното индексирание на индикаторни растения.

(6) Ако даден кандидат за предбазово майчино растение е разсад, визуална инспекция, вземане на проби и изпитване се изискват само за вируси, вироиди или

вирусоподобни болести, които се предават чрез полени и са посочени в Приложение № V по отношение на съответния род или вид, при условие че официалната инспекция е потвърдила, че съответният разсад е отгледан от семе, получено от растение, свободно от симптомите, причинявани от тези вируси, вироиди и вирусоподобни болести и че разсадът е съхраняван в съответствие с чл. 4е, ал. 1 и 4.

(7) Алинеи 1 и 4 се прилагат и за предбазови майчини растения, получени чрез подновяване.

(8) Предбазовите майчини растения по ал. 7 трябва да са свободни от вируси и вироиди по Приложение № V по отношение на съответния род или вид, което се установява посредством визуална инспекция в съоръженията, полетата и партидите, извършена от ИАСАС, а когато е целесъобразно и от производителя.

Чл. 5б. (В сила от 01.01.2017 г.) (1) Предбазовото майчино растение или предбазовият материал трябва да са свободни от вредителите в Приложение № IV, част „А“ и Приложение № V по отношение на съответния род или вид.

(2) Съответните предбазови майчини растения или предбазов материал подлежат на визуална инспекция в съоръженията, полетата и партидите, която да установи, че те са свободни от вредителите в Приложение № IV, част „А“ и Приложение № V, по отношение на съответния род или вид. Визуалната инспекция се извършва от отговорния официален орган и, когато е целесъобразно, от производителя.

(3) Процентът на предбазови майчини растения или предбазов материал, заразен с вредители, не трябва да надхвърля допустимото отклонение съгласно част Б на приложение № IV. С визуална инспекция в съоръженията се установява, че предбазовите майчини растения или предбазовият материал съответстват на това отклонение. Визуалната инспекция се извършва от отговорния ИАСАС и, когато е целесъобразно, от производителя.

(4) При съмнения за наличие на посочените вредители ИАСАС и, когато е целесъобразно, производителят, взема проба за изпитване на съответното предбазово майчино растение или предбазов материал.

(5) Изпълнителната агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол и, когато е целесъобразно, производителят, извършва визуална инспекция, вземане на проби и изпитване на предбазовото майчино растение или предбазовия материал съгласно Приложение № VI по отношение на съответния род или вид.

(6) По отношение на вземането на проби и изпитването съгласно алинеи 1 – 4 се прилагат протоколите на Европейската и средиземноморска организация за растителна защита (EPPO) или други международно признати протоколи. Когато такива протоколи не съществуват, ИАСАС прилага съответните протоколи, установени на национално равнище, които предоставя на други държави-членки или ЕК при поискване.

(7) Изпълнителната агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол, респективно производителят, изпраща пробите в официално одобрени лаборатории.

(8) Алинеи 1-4 не се прилагат за предбазови майчини растения и предбазов материал по време на криоконсервация.

Чл. 5в. (В сила от 01.01.2017 г.) (1) САС материалът трябва да е практически свободен от вредителите, посочени в Приложение № IV и Приложение № V по отношение на съответния род или вид.

(2) Съответният САС материал подлежи на визуална инспекция в съоръженията, полетата и партидите, която да установи, че те са свободни от вредителите, посочени в Приложение № IV и Приложение № V по отношение на съответния род или вид.

(3) При съмнения за наличие на посочените вредители производителят извършва вземане на проба и изпитване на съответния САС материал.

(4) Доставчикът извършва визуална инспекция, вземане на проби и изпитване на САС материала, както е посочено в Приложение №VI по отношение на съответния род или вид.

(5) Алинеи 1-3 не се прилагат по отношение на САС материал по време на криоконсервация.

(6) Освен на изискванията на ал. 1-4 САС материал, който принадлежи към видовете Citrus L., Fortunella Swingle и Poncirus Raf., трябва да отговаря и на следните изисквания:

1. да се произвежда от идентифициран източник на материал, за който се установява чрез вземане на проба и изпитване, че е свободен от вредителите за тези видове, посочени в Приложение № V;

2. от началото на последният вегетативен цикъл въз основа на визуална инспекция, вземане на проба и изпитване е установено, че той е практически свободен от вредителите, посочени в Приложение № V, по отношение на съответните видове.

Чл. 5г. (В сила от 01.01.2017 г.) (1) Изпълнителната агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол извършва официални инспекции, състоящи се от визуални инспекции и при необходимост – вземане на проби и изпитване.

(2) При осъществяване на официалните инспекции по ал. 1 ИАСАС следи за:

1. уместността и действителната употреба от производителя на методи за проверка на всяка от критичните точки в производствения процес;

2. общата компетентност на производителя да извършва дейностите по чл. 8, ал. 2-4.

(3) Изпълнителната агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол изготвя и поддържа документация за резултатите и датите на всички извършени от тях полеви инспекции, вземане на проби и изпитвания.“

§5. В чл. 7:

1. В ал. 1 думата „приложението“ се заменя с „Приложение № 1“.

2. Създават се алинеи 5 и 6:

„(5) (В сила от 01.01.2017 г.) Предбазовите майчини растения и предбазовият материал подлежат на визуална инспекция, която да установи, че са свободни от дефекти. Визуалната инспекция се извършва от ИАСАС и, когато е целесъобразно, от производителя. Наранявания, обезцветяване, фиброзна тъкан или изсушаване се считат за дефекти, ако влияят на качеството и полезността на посадъчния материал.

(6) (В сила от 01.01.2017 г.) САС материалът подлежи на визуална инспекция, която да установи, че е свободни от дефекти. Наранявания, обезцветяване, фиброзна тъкан или изсушаване се считат за дефекти, ако влияят на качеството и полезността на посадъчния материал.“

§6. Създава се чл. 7а:

„**Чл. 7а.** (В сила от 01.01.2017 г.) (1) Предбазовите майчини растения и предбазовият материал, базовите майчини растения и базовият материал, сертифицираните майчини растения и сертифицираният материал могат да се отглеждат само в почва, свободна от вредителите, посочени в Приложение № VII за съответния род

или вид, ако вредителите са гостоприемници на вируси, които засягат посочения род или вид. Наличието от тези вредители, гостоприемници на вирусите, се установява посредством вземане на проба и изпитване.

(2) Вземането на проба се извършва от Българската агенция по безопасност на храните и, когато е целесъобразно, от производителя.

(3) Вземането на проба и изпитването се извършват преди засаждането на сертифицираните майчини растения и се повтарят по време на растежа, когато е налице съмнение за наличие на вредителите, посочени в ал. 1.

(4) Вземането на проба и изпитването се извършват, като се вземат предвид климатичните условия и биологията на вредителите, посочени в Приложение № VII, и когато същите вредители засягат съответните сертифицирани майчини растения или сертифициран материал.

(5) Вземане на проба и изпитване не се извършват, когато растенията, гостоприемници на вредителите, посочени в Приложение № VII, за съответния род или вид, не са отглеждани в почвата за производство за срок от най-малко пет години, и когато няма съмнение относно отсъствието на съответните вредители в същата почва.

(6) Вземане на проба и изпитване не се извършват, когато официалният отговорен орган е стигнал до заключението, въз основа на официална инспекция, че почвата е свободна от вредителите, посочени в приложение III, за съответния род или вид, които са гостоприемници на вирусите, засягащи посочения род или вид.

(7) Вземане на проба и изпитване не се извършват при сертифицирани овощни растения.

(8) По отношение на вземането на проби и изпитването, предвидени в ал. 1 - 4, се прилагат протоколите на ЕРРО или други международно признати протоколи. Когато такива протоколи не съществуват, се прилагат съответните протоколи, установени на национално равнище. В този случай при поискване посочените протоколи се предоставят на другите държави-членки и на Комисията.“

§7. В чл. 8:

1. Алинея 4 се изменя:

„(4) За целите на ал. 3 производителите и търговците:

1. идентифицират (установяват) и наблюдават критичните точки в своя производствен процес отчитайки:

а) местоположение и брой на растенията;

б) срок на отглеждането им;

в) дейности по размножаването;

г) пакетиране, съхранение и транспортни операции

2. съхраняват в рамките на най-малко три години след производството на съответния материал информацията относно наблюдението на критичните точки и я предоставят за проверка при поискване от официалните отговорни органи - ИАСАС/БАБХ;“

2. В ал. 4 се създава т. 6:

„6. поддържат документация за полските инспекции, вземането на проби и изпитванията през цялото време, докато съответният посадъчен материал и овощни

растения са под техния контрол, и за срок от най-малко три години след отстраняването или пускането на пазара на посочения посадъчен материал и овощни растения.”

§8. Създава се чл. 8а:

„Чл. 8а. (В сила от 01.01.2017 г.) (1) Изпълнителната агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол уведомява официалните отговорни органи на другите държави членки и ЕК във връзка с информацията, която се изисква за достъп до регистъра на сортовете на Република България.

(2) Изпълнителната агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол уведомява ЕК във възможно най-кратък срок за включването на сорт в своя регистър на сортовете, както и за всяко друго изменение в него.

(3) Изпълнителната агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол при поискване предоставя на друга държава членка или на ЕК:

1. официалното или официално признатото описание на сортовете, регистрирани в регистъра на сортовете;

2. резултатите от проверките на заявленията за регистрация на сортове, извършени от ИАСАС в съответствие с разпоредбите на Наредба № 7 от 2013 г.;

3. всяка друга налична информация по отношение на сортовете, включени във или заличени от регистъра на сортовете;

4. списъка на сортовете, за които заявленията за регистрация са в процес на разглеждане.“

§9. В чл. 10 се създава ал. 11:

„(11) Регистрацията на даден сорт, за който не е било подадено писмено заявление, може да се поднови ако подновяването има за цел да запази генетичното разнообразие, устойчивото производство или друг общ интерес.“

§10. В чл. 12 се създават ал. 4 - 6:

„(4) (В сила от 01.01.2017 г.) Предбазовият, базовият и сертифицираният овощен посадъчен материал се предлага на пазара в партиди от по две или повече растения или резници, чиито партиди са достатъчно еднородни.

(5) (В сила от 01.01.2017 г.) Растенията или резниците по ал. 4 се предлагат на пазара в опаковки, контейнери или връзки, които са затворени както следва:

1. за опаковки или контейнери – по начин, който не позволява отваряне без нарушаване целостта на опаковката;

2. за връзки – завързани така, че растенията или резниците да представляват връзка, която не може да бъде разделен без да се наруши целостта ѝ.

(6) (В сила от 01.01.2017 г.) Опаковката, контейнерът или връзката по ал. 5 се етикетират така, че отстраняването на етикета нарушава целостта им. “

§11. В чл. 13:

1. Алинея 1 се изменя:

„Чл. 13. (1) Овощният посадъчен материал и овощните растения, предназначени за производството на плодове, се предлагат на пазара само в достатъчно хомогенни партиди:

1. одобрени като САС (стандартен) материал и придружени от документ или етикет на производителя или търговеца, отпечатан незаличимо на български език или на един от официалните езици на Европейския съюз и лесно видим и четлив и

съответстващ на изискванията по приложение Приложение № III; всяка друга информация на производителя или търговеца върху документа или етикета се поставя по такъв начин, че да се отличава от реквизитите на документа или етикета; или

2. сертифицирани като предбазов, базов или сертифициран материал от ИАСАС в съответствие с изискванията по чл. 7 и изискванията по отношение на опаковането, етикетирани и/или пломбирани, посочени в алинеи 5-9 и в чл. 12, ал. 4-6; когато е целесъобразно етикетът може да се допълни с документа по чл. 13а.“

2. Създават се ал. 5 – 9:

„(5) (В сила от 01.01.2017 г.) Етикетът на предбазовия, базовия и сертифицирания овощен посадъчен материал се поставя от ИАСАС или от производителя под контрола на ИАСАС върху растенията или частите от растенията, които ще се предлагат на пазара като посадъчен материал или овощни растения. Когато тези растения или части от растения се предлагат на пазара в една опаковка, снопче или съд, етикетът се поставя върху тази опаковка, снопче или съд.

(6) (В сила от 01.01.2017 г.) Посадъчният материал или овощните растения, които са част от една и съща партида, могат да бъдат предлагани на пазара с единен етикет, когато този материал или растения представляват част от една и съща опаковка, снопче или съд. Етикетът се поставя върху опаковката, снопчето или съда.

(7) (В сила от 01.01.2017 г.) Когато овощните растения са на повече от една година, могат да бъдат етикетирани поотделно. В този случай етикетиранието може да се извърши на полето — преди, по време на изкореняването или по-късно. В случай че етикетиранието се извършва по-късно, растенията от една и съща партида се изкореняват заедно и се държат отделно от другите партии в етикетирани съдове до момента, в който тези растения бъдат етикетирани.

(8) (В сила от 01.01.2017 г.) Информацията на етикета на предбазовия, базовия и сертифицирания овощен посадъчен материал се отпечатва по начин, който не позволява нейното заличаване, на български език или на един от официалните езици на Европейския съюз и отговаря на изискванията на Приложение № II.

(9) (В сила от 01.01.2017 г.) Цветът на етикета е:

1. бял с диагонална виолетова ивица - за предбазов материал;
2. бял - за базов материал;
3. син - за сертифициран материал;“

§12. Създава се чл. 13а:

„Чл. 13а. (В сила от 01.01.2017 г.) (1) Освен етикета съгласно чл. 13, ал. 5, ИАСАС или производителят под контрола на ИАСАС, може да приложи и придружителен документ за партии от различни сортове или видове предбазов, базов и сертифициран овощен посадъчен материал.

(2) Придружителният документ:

1. включва информацията по чл. 13, ал. 8;
2. е написан на български език или на един от официалните езици на Европейския съюз;
3. е изготвен в поне два екземпляра (производител и получател);
4. придружава овощния посадъчен материал от мястото на производителя до мястото на получателя;
5. включва наименованието и адреса на получателя;

6. включва датата на издаване;
7. включва, когато е целесъобразно, допълнителна информация от значение за съответните партии.

(3) Когато информацията в придружителния документ противоречи на информацията върху етикета, информацията, съдържаща се върху етикета, има предимство.“

§13. В § 1 от Допълнителните разпоредби:

1. Точка 2 се изменя така:

„2. "Резници" са семенни растения или вегетативно размножени растения, предназначени за използването им като размножителен материал.“

2. Създават се т. 11 – 27:

„11. „Майчино растение“ е идентифицирано растение, предназначено за размножаване.

12. „Кандидат за предбазово майчино растение“ е майчино растение, което производителят възнамерява да приеме като предбазово майчино растение.

13. „Предбазово майчино растение“ е майчино растение, предназначено за производство на предбазов материал.

14. „Базово майчино растение“ е майчино растение, предназначено за производство на базов материал.

15. „Сертифицирано майчино растение“ е майчино растение, предназначено за производство на сертифициран материал.

16. „Вредител“ е всеки вид, щам или биотип на растение, животно или патогенен агент, който вреди на растенията или растителните продукти и е посочен в Приложение № IV, Приложение № V и Приложение № VI.

17. „Визуална инспекция“ е прегледът на растения или части от растения с невъоръжено око, лупа, стереоскоп или микроскоп.

18. „Изпитване“ е преглед, различен от визуална инспекция.

19. „Плододаващо растение“ е растение, размножено от майчино растение и отгледано за производство на плодове, за да се позволи потвърждаването на сортовата идентичност на майчиното растение.

20. „Категория“ е предбазов материал, базов материал, сертифициран материал или САС материал.

21. „Вегетативно размножаване“ е вегетативно производство на майчини растения, с цел получаване на достатъчен брой майчини растения от същата категория.

22. „Подновяване на майчино растение“ е заменяне на майчино растение с растение, което е вегетативно произведено от него.

23. „Микроразмножаване“ е размножаване на растителен материал с цел производство на голям брой растения, като се използва *in vitro* култура от диференцирани вегетативни пъпки или диференцирани вегетативни меристеми, взети от растение.

24. „Практически свободни от дефекти“ означава, че дефектите, които има вероятност да навредят на качеството и полезността на посадъчния материал или овощните растения, са на равнище равно или по-ниско от равнището, което се очаква да се постигне при добри практики за отглеждане и обработка, което равнище е съобразено с добрите практики за отглеждане и обработка.

25. „Практически свободни от вредители“ означава, че степента, до която са налице вредители върху посадъчния материал или овощните растения е достатъчно ниска, за да гарантира приемливо качество и полезност на посадъчния материал.

26. „Лаборатория“ е всяко съоръжение, използвано за изпитване на посадъчен материал и овощни растения.

27. „Криоконсервация“ е съхраняването на растителен материал чрез охлаждане до много ниски температури, за да се запази жизнеспособността му.“

§14. Параграф 2 от Допълнителните разпоредби се изменя:

„§2. С тази наредба се въвежда Директива 2008/90/ЕО на Съвета от 29 септември 2008 г. относно предлагането на пазара на посадъчен материал от овощни растения и на овощни растения, предназначени за производство на плодове (ОВ, L 267/8 от 08.10.2008 г.); Директива за изпълнение 2014/96/ЕС на Комисията от 15 октомври 2014 г. относно изискванията за етикетването, запечатването и опаковането на посадъчен материал от овощни растения, предназначени за производството на плодове, попадащи в обхвата на Директива 2008/90/ЕО – считано от 1 януари 2017 г.; Директива за изпълнение 2014/97/ЕС на Комисията от 15 октомври 2014 г. за прилагане на Директива 2008/90/ЕО на Съвета по отношение на регистрацията на доставчиците и на сортовете, както и общ списък на сортовете; Директива за изпълнение 2014/98/ЕС на Комисията от 15 октомври 2014 г. за прилагане на Директива 2008/90/ЕО на съвета по отношение на специфичните изисквания за родовете и видовете овощни растения, посочени в Приложение I към нея, специфичните изисквания, които да бъдат изпълнени от доставчиците, както и подробни правила относно официалните инспекции.“

§15. Параграф 3 от Преходните и заключителни разпоредби се изменя:

„§ 3. До 31 декември 2018 г. в страната могат да се предлагат на пазара овощен посадъчен материал и овощни растения, получени от майчини растения, съществуващи преди 30 септември 2012 г. и които официално се сертифицират или изпълняват изискванията за САС материал в периода до 31 декември 2018 г. Тези овощен посадъчен материал и овощни растения при предлагането им на пазара трябва да бъдат идентифицирани чрез позоваване на този параграф, посочен (отпечатан) върху етикета и/или в документа, придружаващ материала.

След 31 декември 2018 г. овощен посадъчен материал и овощните растения могат да бъдат предлагани на пазара само ако са изпълнени изискванията на тази наредба.

(В сила от 01.01.2017 г.) До 31 декември 2022 г. се разрешава пускането на пазара на посадъчен материал и овощни растения, произведени от предбазови, базови и сертифицирани майчини растения или САС материал, които са съществували преди 1 януари 2017 г. и са били официално сертифицирани, или изпълняват условията за квалифициране като САС материал преди 31 декември 2022 г. При пускане на пазара посоченият посадъчен материал и овощни растения се идентифицират с позоваване на настоящия параграф на етикета и с документ.“

§ 16. Създава се Приложение № II:

„Приложение № II към чл. 13, ал. 8

Съдържание на етикета

1. обозначение „правила и стандарти на ЕС“;
2. кодът на Република България;
3. официалния отговорен орган или съответния код:
  - 3.1. контролен/сертифициращ орган или неговият код – ИАСАС, гр. София, бул. „Цариградско шосе“ № 125, бл. 1;
  - 3.2. Българска агенция за безопасност на храните, адрес.
4. наименованието на производителя или регистрационния му номер/код, издаден от официалния отговорен орган;
5. референтен номер на опаковката или снопчето, индивидуален сериен номер, номер на седмицата или номер на партидата;
6. ботаническо наименование;
7. категория, а за базовия материал — и номера на поколението;
8. наименованието на сорта и, по целесъобразност, на клона. В случай на подложки, които не принадлежат към сорт, наименованието на съответния вид или междувидов хибрид. При присадени овощни растения такава информация се дава за подложката и за връхния присадков калем. При сортове, за които заявлението за официална регистрация или за правна закрила на сортовете растения е в ход, тази информация включва: „предложено наименование“ и „заявлението е в ход“;
9. обозначение „сорт с официално признато описание“, когато е целесъобразно;
10. количество;
11. по отношение на трети страни – име на държавата, на чиято територия е произведен овощният посадъчен материал;
12. годината на издаването;
13. в случай че оригиналният етикет се заменя с друг етикет: годината на издаването на оригиналния етикет.“

§17. Създава се Приложение № III:

„Приложение № III към чл. 13, ал. 1, т. 1

Данни, които се поставят на документа/етикета на производителя

1. обозначение „правила и стандарти на ЕС“;
2. кодът на Република България;
3. официалния отговорен орган или съответния код:
  - 3.1. контролен/сертифициращ орган или неговият код – ИАСАС, гр. София, бул. „Цариградско шосе“ № 125, бл. 1;
  - 3.2. Българска агенция за безопасност на храните, адрес.
4. наименованието на производителя или регистрационния му номер/код, издаден от официалния отговорен орган;
5. индивидуален сериен номер, номер на седмицата или номер на партидата;
6. ботаническо наименование;
7. САС материал;

8. наименованието на сорта и, по целесъобразност, на клона. В случай на подложки, които не принадлежат към даден сорт, наименованието на съответния вид или междувидов хибрид. При присадени растения такава информация се дава за подложката и за връхния присадков калем. При сортове, за които заявлението за официална регистрация или за правна закрила на сортовете растения е в ход, тази информация включва: „предложено наименование“ и „заявлението е в ход“;

9. количество;

10. по отношение на трети страни – име на държавата, на чиято територия е произведен овощният посадъчен материал;

11. дата на издаване на документа.“

§18. Създава се Приложение № IV:

„Приложение № IV към чл. 5а, ал. 1

Списък на вредителите, за наличието на които се изисква визуална инспекция и, при определени условия, вземане на проби и изпитване

ЧАСТ А

Списък на вредителите, от които се изисква свобода, или практическа свобода

Род или вид	Вредители
Castanea sativa Mill.	Гъби Mycosphaerella maculiformis Phytophthora cambivora Phytophthora cinnamomi Вирусоподобна болест Вирус на мозайката по кестена (Chestnut mosaic virus (ChMV))
Citrus L., Fortunella Swingle, Poncirus Raf.	Насекоми Aleurotrixus floccosus Parabemisia myricae Нематоди Pratylenchus vulnus Tylenchus semi-penetrans Гъби Phytophthora citrophtora Phytophthora parasitica
Corylus avellana L.	Акари Phytoptus avellanae Гъби Armillariella mellea Verticillium dahliae Verticillium albo-atrum Бактерии Xanthomonas arboricola pv. corylina Pseudomonas avellanae
Cydonia oblonga Mill., Malus Mill. и Pyrus	Насекоми

L.	<p> <i>Eriosoma lanigerum</i> <i>Psylla</i> spp. Нематоди <i>Meloidogyne hapla</i> <i>Meloidogyne javanica</i> <i>Pratylenchus penetrans</i> <i>Pratylenchus vulnus</i> Гъби <i>Armillariella mellea</i> <i>Chondrostereum purpureum</i> <i>Glomerella cingulata</i> <i>Pezicula alba</i> <i>Pezicula malicorticis</i> <i>Nectria galligena</i> <i>Phytophthora cactorum</i> <i>Roessleria pallida</i> <i>Verticillium dahliae</i> <i>Verticillium albo-atrum</i> Бактерии <i>Agrobacterium tumefaciens</i> <i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>syringae</i> Вируси Различни от посочените в приложение II </p>
<i>Ficus carica</i> L.	<p> Насекоми <i>Ceroplastes rusci</i> Нематоди <i>Heterodera fici</i> <i>Meloidogyne arenaria</i> <i>Meloidogyne incognita</i> <i>Meloidogyne javanica</i> <i>Pratylenchus penetrans</i> <i>Pratylenchus vulnus</i> Гъби <i>Armillaria mellea</i> Бактерии <i>Phytomonas fici</i> Вирусоподобни болести Мозайка по смокинята (<i>Fig mosaic disease</i>) </p>
<i>Juglans regia</i> L.	<p> Насекоми <i>Epidiaspis leperii</i> <i>Pseudaulacaspis pentagona</i> <i>Quadraspidiotus perniciosus</i> Гъби <i>Armillariella mellea</i> <i>Nectria galligena</i> <i>Chondrostereum purpureum</i> <i>Phytophthora cactorum</i> </p>

	<p>Бактерии <i>Agrobacterium tumefaciens</i> <i>Xanthomonas arboricola</i> pv. <i>Juglandi</i></p>
<i>Olea europaea</i> L.	<p>Нематоди <i>Meloidogyne arenaria</i> <i>Meloidogyne incognita</i> <i>Meloidogyne javanica</i> <i>Pratylenchus vulnus</i> Бактерии <i>Pseudomonas savastanoi</i> pv. <i>savastanoi</i> Вирусоподобни болести Комплексна жълтеница по листата 3 (Leaf yellowing complex disease 3)</p>
<i>Pistacia vera</i> L.	<p>Нематоди <i>Pratylenchus penetrans</i> <i>Pratylenchus vulnus</i> Гъби <i>Phytophthora cryptogea</i> <i>Phytophthora cambivora</i> <i>Rosellinia necatrix</i> <i>Verticillium dahliae</i></p>
<i>Prunus amygdalus</i> , <i>P. armeniaca</i> , <i>P. domestica</i> , <i>P. persica</i> и <i>P. salicina</i>	<p>Насекоми <i>Pseudaulacaspis pentagona</i> <i>Quadraspidiotus perniciosus</i> Нематоди <i>Meloidogyne arenaria</i> <i>Meloidogyne javanica</i> <i>Meloidogyne incognita</i> <i>Pratylenchus penetrans</i> <i>Pratylenchus vulnus</i> Гъби <i>Phytophthora cactorum</i> <i>Verticillium dahliae</i> Бактерии <i>Agrobacterium tumefaciens</i> <i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>morsprunorum</i> <i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>syringae</i> (по <i>P. armeniaca</i>) <i>Pseudomonas viridiflava</i> (по <i>P. armeniaca</i>)</p>
<i>Prunus avium</i> , <i>P. cerasus</i>	<p>Насекоми <i>Quadraspidiotus perniciosus</i> Нематоди <i>Meloidogyne arenaria</i> <i>Meloidogyne javanica</i> <i>Meloidogyne incognita</i> <i>Pratylenchus penetrans</i> <i>Pratylenchus vulnus</i> Гъби</p>

	Phytophthora cactorum Бактерии Agrobacterium tumefaciens Pseudomonas syringae pv. morsprunorum
Ribes L.	Насекоми и акари Dasyneura tetensi Ditylenchus dipsaci Pseudaulacaspis pentagona Quadraspidiotus perniciosus Tetranychus urticae Cecidophyopsis ribis Гъби Sphaerotheca mors-uvae Microsphaera grossulariae Diaporthe strumella (Phomopsis ribicola)
Rubus L.	Гъби Peronospora rubi

ЧАСТ Б

Списък на вредителите, от които се изисква свобода или практическа свобода или чието наличие е ограничено от допустимо отклонение

Вредители по родове и видове	Допустимо отклонение (%)		
	Предбазови	Базови	Сертифицирани
Fragaria L.			
Насекоми и акари			
Chaetosiphon fragaefoliae	0	0,5	1
Phytonemus pallidus	0	0	0,1
Нематоди			
Aphelenchoides fragariae	0	0	1
Ditylenchus dipsaci	0	0,5	1
Meloidogyne hapla	0	0,5	1
Pratylenchus vulnus	0	1	1
Гъби			
Rhizoctonia fragariae	0	0	1
Podosphaera aphanis (Wallroth) Braun & Takamatsu	0	0,5	1
Verticillium albo- atrum	0	0,2	2
Verticillium dahliae	0	0,2	2
Бактерии			
Candidatus Phlomobacter fragariae	0	0	1
Вируси			

Strawberry mottle virus (SMoV)	0	0,1	2
Фитоплазмени болести	0	0	1
Aster yellows phytoplasma	0	0	1
Multiplier disease	0	0	1
Stolbur as strawberry lethal decline	0	0,2	0,5
Strawberry green petal phytoplasmas	0	0	1
Phytoplasma fragariae	0	0	1
Ribes L.			
Нематоди			
Aphelenchoides ritzemabosi	0	0,05	0,5
Вируси			
Aucuba mosaic и blackcurrant yellows комбинирана	0	0,05	0,5
Vein clearing и vein net по касиса, Gooseberry vein banding	0	0,05	0,5
Rubus L.			
Насекоми			
Resseliella theobaldi	0	0	0,5
Бактерии			
Agrobacterium spp.	0	0,1	1
Rhodococcus fascians	0	0,1	1
Вируси			
Apple mosaic virus (ApMV), Black raspberry necrosis virus (BRNV), Cucumber mosaic virus (CMV), Raspberry leaf mottle (RLMV), Raspberry leaf spot (RLSV), Raspberry vein chlorosis virus (RVCV), Rubus yellow net virus (RYNV)	0	0	0,5

Vaccinium L.			
Гъби			
Exobasidium vaccinii var. vaccinii	0	0,5	1
Godronia cassandrae (анаморф Toxospora myrtilli)	0	0,1	0,5
Бактерии			
Agrobacterium tumefaciens	0	0	0,5
Вируси	0	0	0,5

»

§19. Създава се Приложение № V:

„Приложение № V към чл. 5а, ал. 1

Списък на вредителите, за чието наличие се изисква визуална инспекция и, в особени случаи, вземане на проба и изпитване

Род или вид	Вредители
Citrus L., Fortunella Swingle и Poncirus Raf.	Вируси <i>Citrus variegation virus</i> (CVV) <i>Citrus psorosis virus</i> (CPsV) <i>Citrus leaf Blotch virus</i> (CLBV) Вирусоподобни болести Impietratura Cristacortis Вироиди <i>Citrus exocortis viroid</i> (CEVd) <i>Hop stunt viroid</i> (HSVd) Cachexia variant
Corylus avellana L.	Вируси <i>Apple mosaic virus</i> (ApMV) Фитоплазми <i>Hazelnut maculatura lineare phytoplasma</i>
Cydonia oblonga Mill. и Pyrus L.	Вируси <i>Apple chlorotic leaf spot virus</i> (ACLSV) <i>Apple stem-grooving virus</i> (ASGV) <i>Apple stem-pitting virus</i> (ASPV) Вирусоподобни болести Bark split, bark necrosis Rough bark Rubbery wood, quince yellow blotch Вироиди <i>Pear blister canker viroid</i> (PBCVd)
Fragaria L.	Нематоди <i>Aphelenchoides blastoforus</i> <i>Aphelenchoides fragariae</i> <i>Aphelenchoides ritzemabosi</i> <i>Ditylenchus dipsaci</i>

	<p>Гъби <i>Phytophthora cactorum</i> <i>Colletotrichum acutatum</i></p> <p>Вируси <i>Strawberry mottle virus (SMoV)</i></p>
<i>Juglans regia</i> L.	<p>Вируси <i>Cherry leaf roll virus (CLRV)</i></p>
<i>Malus</i> Mill.	<p>Вируси <i>Apple chlorotic leaf spot virus (ACLSV)</i> <i>Apple mosaic virus (ApMV)</i> <i>Apple stem-grooving virus (ASGV)</i> <i>Apple stem-pitting virus (ASPV)</i></p> <p>Вирусоподобни болести Rubbery wood, flat limb Horseshoe wound Fruit disorders: chat fruit, green crinkle, bumpy fruit of Ben Davis, rough skin, star crack, russet ring, russet wart</p> <p>Вироиди <i>Apple scar skin viroid (ASSVd)</i> <i>Apple dimple fruit viroid (ADFVd)</i></p>
<i>Olea europaea</i> L.	<p>Гъби <i>Verticillium dahliae</i></p> <p>Вируси <i>Arabis mosaic virus (ArMV)</i> <i>Cherry leaf roll virus (CLRV)</i> <i>Strawberry latent ringspot virus (SLRV)</i></p>
<i>Prunus amygdalus</i> Batsch	<p>Вируси <i>Apple chlorotic leaf spot virus (ACLSV)</i> <i>Apple mosaic virus (ApMV)</i> <i>Prune dwarf virus (PDV)</i> <i>Prunus necrotic ringspot virus (PNRSV)</i></p>
<i>Prunus armeniaca</i> L.	<p>Вируси <i>Apple chlorotic leaf spot virus (ACLSV)</i> <i>Apple mosaic virus (ApMV)</i> <i>Apricot latent virus (ApLV)</i> <i>Prune dwarf virus (PDV)</i> <i>Prunus necrotic ringspot virus (PNRSV)</i></p>
<i>Prunus avium</i> и <i>P. cerasus</i>	<p>Вируси <i>Apple chlorotic leaf spot virus (ACLSV)</i> <i>Apple mosaic virus (ApMV)</i> <i>Arabis mosaic virus (ArMV)</i> <i>Cherry green ring mottle virus (CGRMV)</i> <i>Cherry leaf roll virus (CLRV)</i> <i>Cherry necrotic rusty mottle virus (CNRMV)</i> <i>Little cherry virus 1 и 2 (LChV1, LChV2)</i> <i>Cherry mottle leaf virus (ChMLV)</i></p>

	<p><i>Prune dwarf virus</i> (PDV) <i>Prunus necrotic ringspot virus</i> (PNRSV) <i>Raspberry ringspot virus</i> (RpRSV) <i>Strawberry latent ringspot virus</i> (SLRSV) <i>Tomato black ring nepovirus</i> (TBRV)</p>
<i>Prunus domestica</i> и <i>P. salicina</i>	<p>Вируси <i>Apple chlorotic leaf spot virus</i> (ACLSV) <i>Apple mosaic virus</i> (ApMV) <i>Myrobalan latent ringspot virus</i> (MLRSV) <i>Prune dwarf virus</i> (PDV) <i>Prunus necrotic ringspot virus</i> (PNRSV)</p>
<i>Prunus persica</i>	<p>Вируси <i>Apple chlorotic leaf spot virus</i> (ACLSV) <i>Apple mosaic virus</i> (ApMV) <i>Apricot latent virus</i> (ApLV) <i>Prune dwarf virus</i> (PDV) <i>Prunus necrotic ringspot virus</i> (PNRSV) <i>Strawberry latent ringspot virus</i> (SLRSV) Вироиди <i>Peach latent mosaic viroid</i> (PLMVd)</p>
<i>Ribes</i> L.	<p>Вируси както е подходящо за съответния вид <i>Arabis mosaic virus</i> (ArMV) <i>Blackcurrant reversion virus</i> (BRV) <i>Cucumber mosaic virus</i> (CMV) <i>Gooseberry vein banding associated viruses</i> (GVBaV) <i>Strawberry latent ringspot virus</i> (SLRSV) <i>Raspberry ringspot virus</i> (RpRSV)</p>
<i>Rubus</i> L.	<p>Гъби <i>Phytophthora</i> spp. заразяващ <i>Rubus</i> Вируси както е подходящо за съответния вид <i>Apple mosaic virus</i> (ApMV) <i>Black raspberry necrosis virus</i> (BRNV) <i>Cucumber mosaic virus</i> (CMV) <i>Raspberry leaf mottle</i> (RLMV) <i>Raspberry leaf spot</i> (RLSV) <i>Raspberry vein chlorosis virus</i> (RVCV) <i>Rubus yellow net virus</i> (RYNV) <i>Raspberry bushy dwarf virus</i> (RBDV) Фитоплазми <i>Rubus stunt phytoplasma</i> Вирусоподобни болести Raspberry yellow spot</p>
<i>Vaccinium</i> L.	<p>Вируси <i>Blueberry shoestring virus</i> (BSSV) <i>Blueberry red ringspot virus</i> (BRRV)</p>

	<i>Blueberry scorch virus</i> (BIScV) <i>Blueberry shock virus</i> (BIShV) Фитоплазми <i>Blueberry stunt phytoplasma</i> <i>Blueberry witches' broom phytoplasma</i> <i>Cranberry false blossom phytoplasma</i> Вирусоподобни болести Blueberry mosaic agent Cranberry ringspot agent
--	---

”

§20. Създава се Приложение № VI:

„Приложение № VI към чл. 5б, ал. 5

Изисквания за визуалната инспекция, вземането на проби и изпитванията по родове или видове и категории

Castanea sativa Mill.

Всички категории

Визуална инспекция

Визуалните инспекции се извършват един път годишно.

Вземане на проби и изпитване

Вземането на проби и изпитването се извършва при съмнения за наличие на вредителите, посочени в част А от приложение I.

Citrus L., *Fortunella* Swingle и *Poncirus* Raf.

Предбазова категория

Визуална инспекция

Визуалните инспекции се извършват два пъти годишно.

Вземане на проби и изпитване

От всяко предбазово майчино растение се взема проба и се изпитва шест години след приемането му за предбазово майчино растение и на последващи интервали от шест години за наличие на вредителите, посочени в Приложение № V и при съмнения за наличие на вредителите, посочени в част А от Приложение № IV.

Базова категория

Визуална инспекция

Визуалните инспекции се извършват един път годишно.

Вземане на проби и изпитване

От представителна част от базовите майчини растения се взема проба за изпитване на всеки шест години въз основа на оценката на риска от зараза на тези растения за наличие на вредителите, посочени в част А от Приложение № IV и Приложение № V.

Сертифицирана категория и САС категория

Визуална инспекция

Визуалните инспекции се извършват един път годишно.

Вземане на проби и изпитване

Вземането на проби и изпитването се извършват при съмнения за наличие на вредителите, посочени в част А от Приложение № IV и Приложение № V.

Corylus avellana L.

Всички категории

Визуална инспекция

Визуалните инспекции се извършват един път годишно.

Вземане на проби и изпитване

Вземането на проби и изпитването се извършват при съмнения за наличие на вредителите, посочени в част А от Приложение № IV и Приложение № V.

Cydonia oblonga Mill., *Malus* Mill., *Pyrus* L.

Всички категории

Визуална инспекция

Визуалните инспекции се извършват един път годишно.

Предбазова категория

Вземане на проби и изпитване

От всяко предбазово майчино растение се взема проба и се изпитва петнадесет години след приемането му за предбазово майчино растение и на последващи интервали от петнадесет години за наличие на вредители, различни от вирусopodobните болести и виroidите, посочени в Приложение № V, и при съмнения за наличие на вредителите, посочени в част А от Приложение № IV.

Базова категория

Вземане на проби и изпитване От представителна част от предбазовите майчини растения се взема проба и се изпитва петнадесет години въз основа на оценката на риска от зараза на тези растения за наличие на вредители, различни от вирусopodobните болести и виroidите, посочени в Приложение № V, и при съмнения за наличие на вредителите, посочени в част А от Приложение № IV.

Сертифицирана категория

Вземане на проби и изпитване

От представителна част от предбазовите майчини растения се взема проба и се изпитва петнадесет години въз основа на оценката на риска от зараза на тези растения за наличие на вредители, различни от вирусopodobните болести и виroidите, посочени в Приложение № V, и при съмнения за наличие на вредителите, посочени в част А от Приложение № IV. От сертифицираните овощни растения се взема проба и се изпитва при съмнения за наличие на вредителите, посочени в част А от Приложение № IV и Приложение № V.

САС категория

Вземане на проби и анализ Вземането на проби и изпитването се извършват при съмнения за наличие на вредителите, посочени в част А от Приложение № IV и Приложение № V.

Ficus carica L.

Всички категории

Визуална инспекция

Визуалните инспекции се извършват един път годишно.

Вземане на проби и анализ

Вземането на проби и изпитването се извършва при съмнения за наличие на вредителите, посочени в част А от Приложение № IV.

Fragaria L.

Всички категории

Визуална инспекция

Визуалните инспекции се извършват два пъти годишно по време на вегетационния сезон. За растения и материал, произведени чрез микроразмножаване, които се

съхраняват за срок, по-кратък от три месеца, е необходима само една инспекция през този период.

Предбазова категория

Вземане на проби и изпитване

От всяко предбазово майчино растение се взема проба и се изпитва една година след приемането му за предбазово майчино растение и на последващи интервали от една година за наличие на вредителите, посочени в Приложение № V и при съмнения за наличие на вредителите, посочени в част Б от Приложение № IV.

Базова категория, сертифицирана категория и САС категория

Вземане на проби и изпитване

Вземането на проби и изпитването се извършват при съмнения за наличие на вредителите, посочени в част Б от Приложение № IV и Приложение № V.

***Juglans regia* L.**

Всички категории

Визуална инспекция

Визуалните инспекции се извършват един път годишно.

Предбазова категория

Вземане на проби и изпитване

От всяко цъфтящо предбазово майчино растение се взема проба и се изпитва една година след приемането му за предбазово майчино растение и на последващи интервали от една година за наличие на вредителите, посочени в Приложение № V, и при съмнения за наличие на вредителите, посочени в част А от Приложение № IV.

Базова категория

Вземане на проби и изпитване

От представителна част от базовите майчини растения се взема проба за изпитване всяка година въз основа на оценката на риска от зараза за тези растения за наличие на вредителите, посочени в част А от Приложение № IV и Приложение № V.

Сертифицирана категория

Вземане на проби и изпитване

От представителна част от базовите майчини растения се взема проба за изпитване на всеки три години въз основа на оценката на риска от зараза за тези растения за наличие на вредителите, посочени в част А от Приложение № IV и Приложение № V. От сертифицираните овощни растения се взема проба и се изпитва при съмнения за наличие на вредителите, посочени в част А от Приложение № IV и Приложение № V.

САС категория

Вземане на проби и изпитване

Вземането на проби и изпитването се извършват при съмнения за наличие на вредителите, посочени в част А от Приложение № IV и Приложение № V.

***Olea europaea* L.**

Всички категории

Визуална инспекция

Визуалните инспекции се извършват един път годишно.

Предбазова категория

Вземане на проби и изпитване

От всяко предбазово майчино растение се взема проба и се изпитва десет години след приемането му за предбазово майчино растение и на последващи интервали от десет години за наличие на вредителите, посочени в Приложение № V, и при съмнения относно наличието на вредителите, посочени в част А от Приложение № IV.

Базова категория

Вземане на проби и изпитване

От представителна част от базовите майчини растения се взема проба, за да се изпитат всички растения в срок от тридесет години въз основа на оценката на риска от зараза за тези растения за наличие на вредителите, посочени в част А от Приложение № IV и Приложение № V.

Сертифицирана категория

Вземане на проби и изпитване

При майчини растения, използвани за производство на семена (наричани по-долу „майчини растения за производство на семена“) се взема проба от представителна част от майчините растения за производство на семена, за да се изпитат всички растения в срок от четиридесет години въз основа на оценката на риска от зараза за тези растения за наличие на вредителите, посочени в част А от Приложение № IV и Приложение № V. При майчини растения, различни от майчините растения за производство на семена, се взема проба от представителна част от тези семена, за да се изпитат всички растения в срок от тридесет години въз основа на оценката на риска от зараза за тези растения за наличие на вредителите, посочени в част А от Приложение № IV и Приложение № V.

САС категория

Вземане на проби и изпитване

Вземането на проби и изпитването се извършват при съмнения за наличие на вредителите, посочени в част А от Приложение № IV и Приложение № V.

***Pistacia vera* L.**

Всички категории

Визуална инспекция

Визуалните инспекции се извършват един път годишно.

Вземане на проби и изпитване

Вземането на проби и изпитването се извършва при съмнения за наличие на вредителите, посочени в част А от Приложение № IV.

Prunus amygdalus*, *P. armeniaca*, *P. domestica*, *P. persica* и *P. salicina

Всички категории

Визуална инспекция

Визуалните инспекции се извършват един път годишно.

Предбазова категория

Вземане на проби и изпитване

От всяко цъфтящо предбазово майчино растение се взема проба за изпитване за PDV и PNRSV една година след приемането му за предбазово майчино растение и на последващи интервали от една година. От всяко предназначено за опрашване засадено дърво и, където е целесъобразно, основните опрашващи дървета в околната среда, се взема проба за изпитване за PDV и PNRSV. При *P. persica* от всяко цъфтящо предбазово майчино растение се взема проба една година след приемането му за предбазово майчино растение и се изпитва за PLMVd. От всяко предбазово майчино растение се взема проба десет години след приемането му за предбазово майчино растение и на последващи интервали от десет години се изпитва за вируси, различни от PDV и PNRSV, по отношение на видовете, посочени в Приложение № V, и се изпитва при съмнения за наличие на вредителите, посочени в част А от Приложение № IV.

Базова категория

Вземане на проби и изпитване

От представителна част от цъфтящите базови майчини растения се взема проба всяка година и се изпитва за PDV и PNRSV въз основа на оценката на риска от зараза на тези растения. От представителна част от предназначените за опрашване засадени дървета и, където е целесъобразно, основните опрашващи дървета в околната среда, се взема проба за изпитване за PDV и PNRSV въз основа на оценката на риска от зараза на тези растения. При *P. persica* от представителна част от цъфтящите базови майчини растения се взема проба един път на година и се изпитва за PLMVd въз основа на оценката на риска от зараза на тези растения. От представителна част от нецъфтящите базови майчини растения се взема проба на всеки три години и се изпитва за PDV и PNRSV въз основа на оценката на риска от зараза на тези растения. От представителна част от базовите майчини растения се взема проба на всеки десет години и се изпитва за вредители, различни от PDV и PNRSV, по отношение на видовете, посочени в част А от Приложение № IV и Приложение № V, въз основа на оценката на риска от зараза на тези растения.

Сертифицирана категория

Вземане на проби и изпитване

От представителна част от цъфтящите сертифицирани майчини растения се взема проба всяка година и се изпитва за PDV и PNRSV въз основа на оценката на риска от зараза на тези растения. От представителна част от предназначените за опрашване засадени дървета и, където е целесъобразно, основните опрашващи дървета в околната среда, се взема проба за изпитване за PDV и PNRSV въз основа на оценката на риска от зараза на тези растения. При *P. persica* от представителна част от цъфтящите сертифицирани майчини растения се взема проба един път годишно и се изпитва за PLMVd въз основа на оценката на риска от зараза на тези растения. От представителна част от нецъфтящите сертифицирани майчини растения се взема проба на всеки три години и се изпитва за PDV и PNRSV въз основа на оценката на риска от зараза на тези растения. От представителна част от сертифицираните майчини растения се взема проба на всеки петнадесет години и се изпитва за вредители, различни от PDV и PNRSV, по отношение на видовете, посочени в част А от Приложение № IV и Приложение № V, въз основа на оценката на риска от зараза на тези растения.

САС категория

Вземане на проби и изпитване

Вземането на проби и изпитването се извършват при съмнения за наличие на вредителите, посочени в част А от Приложение № IV и Приложение № V.

Prunus avium* и *P. cerasus

Всички категории

Визуална инспекция

Визуалните инспекции се извършват един път годишно.

Предбазова категория

Вземане на проби и изпитване

От всяко цъфтящо предбазово майчино растение се взема проба за изпитване за PDV и PNRSV една година след приемането му за предбазово майчино растение и на последващи интервали от една година. От всяко предназначено за опрашване засадено дърво и, където е целесъобразно, основните опрашващи дървета в околната среда, се взема проба за изпитване за PDV и PNRSV. От всяко предбазово майчино растение се взема проба десет години след приемането му за предбазово майчино растение и на последващи интервали от десет години се изпитва за вируси, различни от PDV и

PNRSV, по отношение на видовете, посочени в Приложение № V, и се изпитва при съмнения за наличие на вредителите, посочени в част А от Приложение № IV.

Базова категория

Вземане на проби и изпитване

От представителна част от цъфтящите базови майчини растения се взема проба всяка година и се изпитва за PDV и PNRSV въз основа на оценката на риска от зараза на тези растения. От представителна част от предназначените за опрашване засадени дървета и, където е целесъобразно, основните опрашващи дървета в околната среда, се взема проба за изпитване за PDV и PNRSV въз основа на оценката на риска от зараза на тези растения. От представителна част от нецъфтящите базови майчини растения се взема проба на всеки три години и се изпитва за PDV и PNRSV въз основа на оценката на риска от зараза на тези растения. От представителна част от базовите майчини растения се взема проба на всеки десет години и се изпитва за вредители, различни от PDV и PNRSV, по отношение на видовете, посочени в част А от приложение I и приложение II, въз основа на оценката на риска от зараза на тези растения.

Сертифицирана категория

Вземане на проби и изпитване

От представителна част от цъфтящите сертифицирани майчини растения се взема проба всяка година и се изпитва за PDV и PNRSV въз основа на оценката на риска от зараза на тези растения. От представителна част от предназначените за опрашване засадени дървета и, където е целесъобразно, основните опрашващи дървета в околната среда, се взема проба за изпитване за PDV и PNRSV въз основа на оценката на риска от зараза на тези растения. От представителна част от нецъфтящите сертифицирани майчини растения се взема проба на всеки три години и се изпитва за PDV и PNRSV въз основа на оценката на риска от зараза на тези растения. От представителна част от сертифицираните майчини растения се взема проба на всеки петнадесет години и се изпитва за вредители, различни от PDV и PNRSV, по отношение на видовете, посочени в част А от Приложение № IV и Приложение № V, въз основа на оценката на риска от зараза на тези растения.

САС категория

Вземане на проби и изпитване

Вземането на проби и изпитването се извършват при съмнения за наличие на вредителите, посочени в част А от Приложение № IV и Приложение № V.

Ribes L.

Предбазова категория

Визуална инспекция

Визуалните инспекции се извършват два пъти годишно.

Вземане на проби и изпитване

От всяко предбазово майчино растение се взема проба и се изпитва четири години след приемането му за предбазово майчино растение и на последващи интервали от четири години за наличие на вредителите, посочени в Приложение № V, и при съмнения за наличие на вредителите, посочени в Приложение № IV.

Базова категория, сертифицирана категория и САС категория

Визуална инспекция

Визуалните инспекции се извършват един път годишно.

Вземане на проби и изпитване Вземането на проби и изпитването се извършват при съмнения за наличие на вредителите, посочени в Приложение № IV и Приложение № V.

Rubus L.

Предбазова категория

Визуална инспекция

Визуалните инспекции се извършват два пъти годишно.

Вземане на проби и изпитване

От всяко предбазово майчино растение се взема проба и се изпитва две години след приемането му за предбазово майчино растение и на последващи интервали от две години по отношение на наличието на вредителите, посочени в Приложение № V, и при съмнения за наличие на вредителите, посочени в Приложение № IV.

Базова категория

Визуална инспекция

Когато растенията се отглеждат на полето или в саксии, визуалните инспекции се извършват два пъти годишно. За растения и материал, произведени чрез микроразмножаване, които се съхраняват за срок, по-кратък от три месеца, е необходима само една инспекция през този период.

Вземане на проби и изпитване

Вземането на проби и изпитването се извършват при съмнения за наличие на вредителите, посочени в Приложение № IV и Приложение № V.

Сертифицирана категория и САС категория

Визуална инспекция

Визуалните инспекции се извършват един път годишно.

Вземане на проби и изпитване

Вземането на проби и изпитването се извършват при съмнения за наличие на вредителите, посочени в Приложение № IV и Приложение № V.

Vaccinium L.

Предбазова категория

Визуална инспекция

Визуалните инспекции се извършват два пъти годишно.

Вземане на проби и изпитване

От всяко предбазово майчино растение се взема проба и се изпитва пет години след приемането му за предбазово майчино растение и на последващи интервали от пет години за наличие на вредителите, посочени в Приложение № V, и при съмнения за наличие на вредителите, посочени в част Б от Приложение № IV.

Базова категория

Визуална инспекция

Визуалните инспекции се извършват два пъти годишно.

Вземане на проби и изпитване

Вземането на проби и изпитването се извършват при съмнения за наличие на вредителите, посочени в част Б от Приложение № IV и Приложение № V.

Сертифицирана категория и САС категория

Визуална инспекция

Визуалните инспекции се извършват един път годишно.

Вземане на проби и изпитване

Вземането на проби и изпитването се извършват при съмнения за наличие на вредителите, посочени в част Б от Приложение № IV и Приложение № V.

§21. Създава се Приложение № VII:

„Приложение № VII към чл. 7а, ал. 4.

Списък на недопустимите вредители в почвата

Род или вид	Конкретни вредители
<i>Fragaria L.</i>	Нематоди <i>Longidorus attenuatus</i> <i>Longidorus elongatus</i> <i>Longidorus macrosoma</i> <i>Xiphinema diversicaudatum</i>
<i>Juglans regia L.</i>	Нематоди <i>Xiphinema diversicaudatum</i>
<i>Olea europaea L.</i>	Нематоди <i>Xiphinema diversicaudatum</i>
<i>Pistacia vera L.</i>	Нематоди <i>Xiphinema index</i>
<i>Prunus avium</i> и <i>P. cerasus</i>	Нематоди <i>Longidorus attenuatus</i> <i>Longidorus elongatus</i> <i>Longidorus macrosoma</i> <i>Xiphinema diversicaudatum</i>
<i>P. domestica</i> , <i>P. persica</i> и <i>P. salicina</i>	Нематоди <i>Longidorus attenuatus</i> <i>Longidorus elongatus</i> <i>Xiphinema diversicaudatum</i>
<i>Ribes L.</i>	Нематоди <i>Longidorus elongatus</i> <i>Longidorus macrosoma</i> <i>Xiphinema diversicaudatum</i>
<i>Rubus L.</i>	Нематоди <i>Longidorus attenuatus</i> <i>Longidorus elongatus</i> <i>Longidorus macrosoma</i> <i>Xiphinema diversicaudatum</i>

“

§22. Създава се Приложение № IХ:

„Приложение № IХ към чл. 4к, ал. 1

Максимален разрешен брой поколения на полето при необезопасени от насекоми условия и максимален разрешен живот на базовите майчини растения по родове или видове

Castanea sativa Mill.

Базова категория

Базово майчино растение по смисъла на чл. 4з, ал. 2, б. „а“ може да се размножава вегетативно максимум две поколения. Когато базовото майчино растение по смисъла на чл. 4з, ал. 2, б. „а“ е подложка, то може да се размножава вегетативно максимум три поколения. Когато подложките са част от базови майчини растения, тези подложки са базов материал първо поколение.

Citrus L., Fortunella Swingle и Poncirus Raf.

Базова категория

Базово майчино растение по смисъла на чл. 4з, ал. 2, б. „а“ може да се размножава вегетативно максимум едно поколение. Когато базовото майчино растение по смисъла на чл. 4з, ал. 2, б. „а“ е подложка, то може да се размножава вегетативно максимум три поколения. Когато подложките са част от базови майчини растения, тези подложки са базов материал първо поколение.

Corylus avellana L.

Базова категория

Базово майчино растение по смисъла на чл. 4з, ал. 2, б. „а“ може да се размножава вегетативно максимум две поколения.

Cydonia oblonga Mill., Malus Mill., Pyrus L.

Базова категория

Базово майчино растение по смисъла на чл. 4з, ал. 2, б. „а“ може да се размножава вегетативно максимум две поколения. Когато базовото майчино растение по смисъла на чл. 4з, ал. 2, б. „а“ е подложка, то може да се размножава вегетативно максимум три поколения. Когато подложките са част от базови майчини растения, тези подложки са базов материал първо поколение.

Ficus carica L.

Базова категория

Базово майчино растение по смисъла на чл. 4з, ал. 2, б. „а“ може да се размножава вегетативно максимум две поколения.

Fragaria L.

Базова категория

Базово майчино растение по смисъла на чл. 4з, ал. 2, б. „а“ може да се размножава вегетативно максимум пет поколения.

Juglans regia L.

Базова категория

Базово майчино растение по смисъла на чл. 4з, ал. 2, б. „а“ може да се размножава вегетативно максимум две поколения.

Olea europaea L.

Базова категория

Базово майчино растение по смисъла на чл. 4з, ал. 2, б. „а“ може да се размножава вегетативно максимум едно поколение.

Prunus amygdalus, P. armeniaca, P. domestica, P. persica и P. salicina

Базова категория

Базово майчино растение по смисъла на член 15, параграф 2, буква а) може да се размножава вегетативно максимум две поколения. Когато базовото майчино растение по смисъла на чл. 4з, ал. 2, б. „а“ е подложка, то може да се размножава вегетативно максимум три поколения. Когато подложките са част от базови майчини растения, тези подложки са базов материал първо поколение.

Prunus avium и P. cerasus

Базова категория

Базово майчино растение по смисъла на чл. 4з, ал. 2, б. „а“ може да се размножава вегетативно максимум две поколения. Когато базовото майчино растение по смисъла на чл. 4з, ал. 2, б. „а“ е подложка, то може да се размножава вегетативно максимум три поколения. Когато подложките са част от базови майчини растения, тези подложки са базов материал първо поколение.

Ribes L.

Базова категория

Базово майчино растение по смисъла на чл. 4з, ал. 2, б. „а“ може да се размножава вегетативно максимум три поколения. Майчините растения се съхраняват като майчини растения максимум шест години.

Rubus L.

Базова категория

Базово майчино растение по смисъла на чл. 4з, ал. 2, б. „а“ може да се размножава вегетативно максимум две поколения. Майчините растения от всяко поколение се съхраняват като майчини растения максимум четири години. ***Vaccinium L.*** **Базова категория** Базово майчино растение по смисъла на чл. 4з, ал. 2, б. „а“ може да се размножава вегетативно максимум две поколения.“

§23. Навсякъде в наредбата думите „Наредба № 1 от 1998 г. за фитосанитарен контрол“ се заменят с „Наредба № 8 от 2015 г. за фитосанитарния контрол“

§24. Навсякъде в наредбата наименованието „Националната служба за растителна защита“ се заменя с „Българската асоциация за безопасност на храните“, а съкращението „НСРЗ“ – с „БАБХ“.

§25. Наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в „Държавен вестник“.

ДЕСИСЛАВА ТАНЕВА

Министър на земеделието и храните

ПРОТОКОЛ

На 10.02.2016г. в сградата на Изпълнителната агенция по сортоизпитване апробация и семеконтрол (ИАСАС), заседателна зала, от 10.00 часа се проведе заседание на работна група за съгласуване проект за изменение и допълнение на Наредба № 3 от 25 февруари 2010 г. за търговия на овощен посадъчен материал и овощни растения, предназначени за производство на плодове на пазара на Европейския съюз. С този проект на наредба се въвеждат следните директиви: Директива 2008/90/ЕО на Съвета от 29 септември 2008 г. относно предлагането на пазара на посадъчен материал от овощни растения и на овощни растения, предназначени за производство на плодове, Директива за изпълнение 2014/96/ЕС на Комисията от 15 октомври 2014 г. относно изискванията за етикетирането, запечатването и опаковането на посадъчен материал от овощни растения и на овощни растения, предназначени за производство на плодове, попадащи в обхвата на Директива 2008/90/ЕО, Директива за изпълнение 2014/97/ЕС за прилагане на Директива 2008/90/ЕО на Съвета по отношение на регистрацията на доставчиците и на сортовете, както и на общ списък на сортовете, Директива за изпълнение на 2014/98/ЕС на Комисията от 15 октомври 2014г. за прилаганена Директива 2008/90/ЕО на Съвета по отношение на специфичните изисквания, които да бъдат изпълнени от доставчиците, както и подробни правила относно официалните инспекции.

На заседанието присъстваха:

1. Инж. Бистра Павловска – изпълнителен директор на ИАСАС;
2. Светла Босолова – зам. главен директор на ИАСАС;
3. Павла Николова – началник отдел „Регистри и каталози“ в ИАСАС;
4. Красимира Рангелова – главен експерт в отдел „Регистри и каталози“ в ИАСАС;
5. Даниела Боегова-Гюргакова – старши експерт в отдел „Регистри и каталози“ в ИАСАС;
6. Сава Табаков – представител на „Савел-Агро“ООД и Аграрен университет;
7. Емил Младенов – представител на ЕТ „Бионатура - Емил Младенов“;
8. доц. д-р Недялка Стоянова – Институт по земеделие гр.Кюстендил;
9. проф. д-р Аргир Живондов – Институт по овощарство-гр.Пловдив;
10. проф. д-р Валентина Божкова – заместник-директор на Институт по овощарство-гр.Пловдив;
11. доц. д-р Снежана Милушева – Институт по овощарство-гр.Пловдив;
12. Божидар Петков – председател на „Българска Асоциация на Малинопроизводителите“ – БАМ

г-жа Павловска откри срещата като разясни, че целта на работната група е да се съгласуват промените в наредбата и подчерта, че относно директива 2014/96/ЕС е невъзможно да се заложат в националното законодателство по строги изисквания - заложи са общи правила и изисквания за търговията на овощен посадъчен материал на територията на целия Европейски съюз. До сега всяка държава членка прилага собствена схема за сертификация на овощния посадъчен материал.

г-жа Милушева взе отношение по старите текстове от наредбата за производството на подложки от семена при костилковите видове, тъй като при тях болестите се предават чрез семената и по тази причина е необходимо е да бъдат тествани и за вируси, а не

както е заложено в наредбата, да се изисква да отговарят само на изискванията за жизненост.

г-жа Павловска отговори, че ИАСАС като контролен орган не може да заложи по високи изисквания извън директивата. Производителите са свободни да направят тест за вируси в българска или чужда лаборатория и биха могли да отбележат това на етикета.

г-н Табаков отговори, че ролята на ИАСАС е да контролира маточните градини не само по отношение на сортовата чистота, но и за здравно състояние. Трябва да има проследяемост на всички произвеждани и търгувани материали като предложи, за да има по-добра проследяемост фитосанитарната служба, да издава фитосанитарни паспорти за толкова калемни колкото са добити, съответстващи на присадените овощни дръвчета, както например е в Италия.

В Европейските страни има идентификационен номер на всяко растение и по този начин има по-добра проследяемост.

Предложението му беше подкрепено от представителите на Института по овощарство.

г-жа Павловска каза, в новата наредба има изисквания за произхода на материала, а ако на всяко растение се поставя етикет, това ще оскъпи производството, съответно и крайната цена.

Относно етикетирането предложи, този въпрос допълнително да бъде обсъждан, като се направи работна група със заинтересованите лица и се изготвят правила, които да влязат в сила от 2017 г.

Предложението беше прието единодушно.

г-жа Божкова – по отношение изискванията за произхода на материала каза, че не е редно производителя, да декларира това, без да са проведени тестове за вируси и не е проследена сортовата чистота. Някои производители взимат няколко легални растения и добавят към тях материал с неясен произход, което рефлектира върху ползвателите - производителите на плодове. Бизнеса с овощен посадъчен материал трябва да е конкурентноспособен на пазара на другите страни.

г-н Табаков, подкрепи мнението на г-жа Валентина Божкова и смята, че трябва да се ограничи рязането на калемни от крайпътни дървета, гората или частни дворове.

г-н Младенов – по тази причина е закупил посадъчен материал за създаване на овощна градина от Сърбия.

г-н Табаков – преди НСРЗ да стане част от БАБХ, строго са обследвали маточните градини, а сега не е така.

г-жа Павловска, предложи да се направи нова среща, на която да се обсъди и изготви процедура или инструкция за производството на овощен посадъчен материал. Да се определи, какво е малък и голям производител и всеки заинтересован да получи цялата информация, която е необходима и по този начин да се облекчи бизнеса.

г-н Живондов, постави въпроса за цвета на етикета на САС материала, какъв ще бъде или ще остане както до сега?

г-жа Павловска, отговори, че производителя сам ще определя какъв да е цвета на етикета.

г-н Живондов, попита дали се връща пломбирането на връзките?

г-жа Павловска – в случай, че се вземе решение на всяко растение да се поставя отделен етикет, ще отпадне необходимостта от пломбиране на връзките.

г-н Живондов – в проекта на Наредба №3, чл.4а, буква д се казва „на полето при небезопасност от насекоми“, това грешка ли е?

г-жа Павловска, отговори, че този текст само го въвеждаме, тъй като ЕК дава възможност да се приложи, но само в случай, че има дерогация на комисията.

г-жа Милушева, отбеляза, че в директивата не е включен вируса на шарката, който е най-вредното вирусно заболяване по костилкови овощни видове – слива, праскова, нектарина и кайсия, не само в България, но в цял свят и следва да бъде контролиран. При проверка от БАБХ, ако се установи зараза, дърветата се изкореняват, а вируса не е включен в законодателството.

Попита дали не може цялата информация да бъде събрана в една наредба, а не да се правят препратки към различни актове, тъй като това обърква хората.

По отношение вируса на шарката **г-жа Павловска**, каза, че това може да се добави във фитосанитарното законодателство.

г-жа Павловска, предложи да се направи процедура или инсрукция, която да обобщава информацията от различните актове, и по този начин бизнеса ще се облекчи.

г-жа Божкова и г-жа Милушева, считат, че това е разумно.

Присъстващите приеха предложението на г-жа Павловска, за процедура или инсрукция, която да обобщава информацията от различните актове.

г-н Живондов, даде предложение по процедурата по признаване на сортове от овощни видове: изпитването за различимост, хомогенност и стабилност (РХС) да може да се извършва извън пунктовете за сортоизпитване на ИАСАС като се обоснова, че при спазване на изискванията за провеждане на изпитването само в пунктове на ИАСАС отнема много време до достигане фазата на плододаване и съответно до признаването на сорта.

г-жа Павловска, обощи, че не само процедурата по регистрация отнема много време, но и е много скъпа. Въпроса с провеждане на изпитването за РХС извън официалния орган стои и пред ЕК и CPVO.

Извеждането на опитите за РХС само в пунктове на ИАСАС е свързано с това, че кандидат сортовете се наблюдават заедно с всички общоизвестни сортове. А когато опитите се залагат на различни места, може да се наблюдават различни проявления.

г-жа Божкова, уточни, че в Института по овощаство гр. Пловдив разполагат с богата колекция, която може да се използва за извеждане на опитите за РХС.

г-н Табаков, отбеляза, че Аграрния университет разполага с колекция от над 100 сорта. Необходимо е да се изготви обща схема за извеждане на опитите за РХС.

г-жа Павловска, отбеляза, че бихме могли да направим опитите в базите на Селскостопанска академия, ако бъдат спазени конфиденциалността и изискванията заложи в протоколите на CPVO при извеждане на опитите.

г-жа Божкова, поясни, че иска да има компромис за мястото на извеждане на опита, но не и в изискванията.

г-жа Павловска се съгласи, като подчерта, че ИАСАС, като изпитващ офис на CPVO се одитира на всеки 3 години.

г-н Живондов изрази становище, че с вноса от трети страни има вероятност да внесем допълнителни вредители в страната.

г-жа Павловска, подчерта, че това е извън обхвата на ИАСАС. Единственият орган, който може да спре вноса на заразен материал е БАБХ.

г-н Табаков, предложи в наредбата да се допълни, че притежателите на маточни градини, трябва да бъдат поне бакалаври – агрономи.

г-жа Павловска, отхвърли предложението, тъй като това е регламентирано в чл. 28 от Закона за посевния и посадъчния материал.

г-н Табаков, направи предложение, текста на определението "Подложки" да се промени по следния начин: "Подложки" са семенни растения или вегетативно размножени растения.

Предложението беше прието.

г-жа Павловска, закри срещата, като благодари на участниците в работната група и обобщи: направените въведения от директивите се приемат; променя се определението за подложка; съвместна работа за създаване на процедура или инструкция за облекчаване на бизнеса; извеждане на опитите за РХС на овощните видове в полета извън ИАСАС.